

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
RIPORT

„SZEMÉTEMBEREK”

Ez a szó szerinti fordítása az arab nyelv egyiptomi dialektusában használatos Zabaleen szónak. Hétköznapi értelemben „szemégyűjtő emberek” jelentéssel használatos, és a húszmillió Kairó hulladékát szelektíven gyűjtő családokat értik alatta, akik történetesen kopt keresztények.

◆ „Kairó Manshiyat Nasr negyede az otthona a Zaraeeb kopt keresztény közösségnek, akik a város szemetét gyűjtik, és évtizedek alatt olyan hatékony újrahasznosítási rendszert fejlesztettek ki, ami az egész világon az egyik leghatékonyabb, jövedelmet termel a közösségnek. Sokan mégis azt gondolják, hogy a kopt negyed egy koszos, szegregált periféria” – írja Instagramon megosztott fényképéhez a tunéziai-francia eL-Seed utcai művész. A fotón a kopt keresztények kairói negyedét láthatjuk madártávlatból, egy hatalmas, sok épületet befedő graffitivel. „A csapatom és a helybeliek segítségével egy anamorfikus falfestményt készítettem, hogy felhívjam a világ figyelmét erre a fantasztikus, mégis mellőzött közösségre. Az alkotás egy 50 épületet lefedő graffiti, amely csak a közeli Mokattam-hegy egy bizonyos pontjáról értelmezhető. Az alkotáson a 3. században élt Szent Atanáz kopt püspök szavai olvashatók: „Aki látni akarja a napfényt, annak először meg kell törölnie a szemét.”

A művész a világ számos pontján hozott létre hasonló alkotásokat „Perception” (jelentése: észlelés, érzékelés, felfogás) névre keresztelt projektje keretében, amelyben olyan közösségekre hívja fel a figyelmet, amelyeket a többségi társadalom másságuk miatt kirekeszt. Kairói falfestményét például végig az egyiptomi hatóságok elől rejtve kellett kivitelezni, ami méreteit tekintve igen nehéz feladat lehetett.

„AKI LÁTNI AKARJA
A NAPFÉNYT,
ANNAK ELŐSZÖR MEG
KELL TÖRÖLNI A SZEMÉT.”

(Szent Atanáz kopt püspök)

Kép - Profimedia - Red Dot

Kairó Manshiyat Nasr negyede a Mokattam-hegyről fényképezve. Kairó, Egyiptom, 2010. december 22.

Zabaleen férfi egy műanyag-újrahasznosító üzemben. Kairó, Egyiptom, 2014. június 3.

Zabaleen asszonyok papírt válogatnak újrahasznosításhoz. Kairó, Egyiptom, 2010. december 23.

„A helyiek örömmel fogadtak, családtagként kezeltek minket – írta eL Seed. – Ez volt életem egyik legemberibb élménye. Nagyon nagylelkű, őszinte és erős emberek élnek itt. Bár Egyiptom-szerte Zabaleenoknak, azaz szeméteembereknek hívják őket, mégsem szemétként élnek, hanem abból a szemétként teremtenek megélhetést, amit a város megtermel. Ők azok, akik tisztán tartják Kairó utcáit.”

A brit *The Guardian* jelentése szerint a Zabaleenok naponta kilencezer tonna szemetet gyűjtenek össze a 20 milliós Kairó 15 ezer tonnás termeléséből. Ezzel a város szemetének közel kétharmadát szállítják el, ráadásul szelektív módon és közel 100 százalékosan újrahasznosítva, de az egyiptomi kormány hivatalosan eddig nem ismerte el tevékenységüket.

A keresztény Zabaleenok Felső-Egyiptomból költöztek Kairó külvárosi részére az 1940-es években. Guberálóként „tengették életüket” egészen az 1980-as évekig, amikor civil szervezetek és alapítványok segítségével belevágtak a papír, műanyag és fémhulladékok újrahasznosításába. A város zöldhulladékát a kertjeikben tartott sertésekkel hasznosították újra: a trágyát eladták komposztgyártó vállalatoknak, és az így nevelt disznókat is eladták. Becslések szerint csak ezzel évente mintegy 1400 USA dollárnyi (400 ezer forint) extrabevételt hoztak a kopt családok. Egészen a 2009-es H1N1 járványig (amelyet madárinfluenzának, vagy kezdetekben tévesen sertésinfluenzának is neveztek), amikor is az akkor Hoszni Mubarak vezette egyiptomi kormány – a WHO sorozatos figyelmeztetése ellenére

Kép - Profimedia - Red Dot

– kényszervágatta a kopt családok sertéseit. Ezzel évekre felére esett vissza a Zabaleenok bevétele, a zöldhulladék pedig még évekig rothadt Kairó utcáin. A madárinfluenza óta azonban Egyiptom is sokat változott, az új kormány gazdasági minisztere elismerően nyilatkozott a Zabaleenokról. *Leila Iskandar* korábban évekig dolgozott különböző civil szervezeteknek abban a Manshiyat Nasr kerületben, ahol mintegy 65 ezer kopt Zabaleen él, így jól ismeri tevékenységüket. „A Zabaleenok olyan rendszert fejlesztettek ki az elmúlt évtizedekben, amely Kairó hulladékának csaknem 100 százalékát újrahasznosítja, ezenkívül családok ezreinek nyújt biztos megélhetést a súlyos munkanélküliséggel küzdő Egyiptomban.

Nem igazságos, hogy eddig emberszámba sem vettük őket” – nyilatkozta 2013-ban a *The Guardiannak*. Szavait tettek is követték: az egyiptomi kormány hivatalosan is elismerte a Zabaleenok tevékenységét, napjainkban 44 regionális társaságba tömörülve ők a város hulladékgazdálkodásának alapja. A minisztérium kampányt is indított, amiben a lakosságot kéri, hogy a lebomló és nem lebomló szemetet különválogatva tegyék ki az ajtó elé. A Zabaleen közösség vezetője, *Ezzat Naem* évtizedekig csak azt látta, hogy a dolgok mindig rosszabbra fordulnak, most mégis bizakodó: „Mindig olyan emberekként tekintettek ránk, mint akik tehetetlenségükben egy nagyváros szemetét gyűjtötték. És most hirtelen mi vagyunk azok, akik feltaláltunk egy példaértékű, környezetbarát városgazdálkodási rendszert.” ♦

